י. העסטרין, מארגן (פרייטאג) פאלקס שול 8.30 אוונט אין — איבער דער טעמע "וואס הערט זיך אין א"י" — "פאליטישע, עקאנאמישע און געזעלש. לאגע"

וועטער: קלאר און קאלט

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

דאס אידישע ווארט

THE GATEWAY OF THE WEST.

THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאנג — 8.22
זון אונטערגאנג — 4.52

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 21, No. 11. Winnipeg, Thur. Jan. 15, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג דאנערשטאג, כ' טבת, תרצ"א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY JAN 28 1931

סטאלין פארדאמט אנטיסעמיטיזם ווי אן איבערבלייבעניש פון קאניבאליזם

אין אינטערוויו מיט "איטא" דערקלערט ער, אז די סאוועט רע־גירונג פארפאלגט דעם אנטיסעמיטיזם ווי קאנטער־רעוואלוציע

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

מאסקווע, יאנוו. 14 (איטא). — יאזעף סטאלין האט אין א דערקלערונג ארויסגעגעבן פאר דער "איטא" היינט כאראקטעריזירט דעם אנטיסעמיטיזם ווי "די געפערלאכסטע איבערבלייבעניש פון דעם קאניבאליזם".

די דאזיקע דערקלערונג האט ער ארויסגעגעבן אין ענטפער אויף אן אנפראגע אדרעסירט צו אים פון דער "איטא", אין וועלכער עס איז אים אנגעוויזן געווארן, אז אין דער אנטיסאוועטישער פרעסע האט מען אים אליין, סטאלינען, באשולדיקט אין אנטיסעמיטיזם.

יאזעף סטאלינס ענטפער לויטעט:

"נאציאנאלער און ראסן שאוויניזם איז אן איבערבלייבעניש פונ'ם מענשנפרעסע־רישן מנהג, וואס איז געווען כאראקטע־ריסטיש פאר די קאניבאלן. דער אנטיסע־מיטיזם איז דער עקסטרעמער אויסדרוק פונ'ם ראסן־שאוויניזם, און ווי אזא איז ער די געפערלאכסטע איבערבלייבעניש פונ'ם קאניבאליזם.

"דער אנטיסעמיטיזם איז נוצלאך פאר די עקספלואטאטארן, ווייל ער דינט זיי ווי א בליץ־אפלייטער, וואס ווענדעט אפ פונ'ם קאפיטאליזם די קלעפ פון די הא־רעפאשניקעס. דער אנטיסעמיטיזם איז אבער א געפאר פאר דעם ארבעטס פאלק, ווי א פאלשער וועג וואס פירט אים אראפ פון א גלייכן וועג און אין א זומפ.

"די קאמוניסטן, ווי אויסגעהאלטענע אינטערנאציאנאליסטן, קאנען אנדערש ניט זיין ווי די פארביסנסטע פיינט פונ'ם אנטיסעמיטיזם. אין סאוועטן פארבאנד ווערט דער אנטיסעמיטיזם גע'רודפ'ט ווי א דערשיינונג וואס איז זייער פיינטלאך צום סאוועט העזשים. מיליטאנטישער אנ־טיסעמיטיזם, אונטער די סאוועטישע גע־זעצן, ווערט באשטראפט מיט טויט, ווי קאנטער־רעוואלוציע".

לארד ווילינגדאן און פרוי פארלאזן קאנאדע

אטאווא, יאנוו. 15. — לארד ווילינג־דאן, ביז איצט דער גאווערנאר דזשענע־ראל פון קאנאדע פאר די לעצטע פיר יאר, מיט ליידי ווילינגדאן און זייער סוויטע זיינען אפגעפארן אויפ'ן וועג קיין סט. דזשאן, וואו זיי נעמען א שיף קיין ענג־לאנד. דארטן וועט לארד ווילינגדאן פאר־ברענגען א פאר חדשים צייט, איידער ער וועט אפפארן קיין אינדיע צו פארנעמען דארטן דעם פאסטן פון וויצע־קעניג.

דער פרעמיער און אנדערע פארשטייער פון דער רעגירונג, מר. מאקענזי קינג, פארטרעטער פון אויסלענדישע רעגירונגען און פארשטייער פון דער געזעלשאפט זיי־נען געווען צווישן די וואס זיינען געקומען צו דער סטאנציע צו זאגן זיי דעם לעצטן "זייט געזונט".

דר. ב. דזש. גינזבורג, דער איניציאטאר פונ'ם שלום אינ'ם בשר־כשר סכסוך

אידישע פעדלערס אין שלעזיע קריגן ניט קיין פאטענטן

ווארשע, יאנוו. 15 (איטא). — דער גאווערנאר פון שלעזיע האט זיך אפגע־זאגט פון צו באניייען די פאטענטן פון ארום פערציק פראצענט פון די אידישע פעדלערס אין דער פראווינץ.

מאס-מיטינג הייסט גוט שלום אפמאך אינ'ם בשר-כשר סכסוך

תנאים פונם אפמאך פארהאנדלט פונקט ביי פונקט

דער שטאט קאמיטעט פון בשר כשר האט נעכטן אוונט אפגעהאלטן א גוט בא־זוכטע פארזאמלונג אין קווינס טעאטער. מר. דיימאנד און מר. טרילער האבן אפ־געגעבן א באריכט פון זייערע שלום פאר־האנדלונגען און פון די פרטים וואס זיי האבן אויסגעארבעט, און זיי האבן דער־קלערט, אז פארטרעטער פון ועד העיר האבן איינגעשטימט אויף דעם, אז אזא שלום אפמאך קאן געשלאסן ווערן צווישן ביידע צדדים, אויב די פארזאמלונג וועט עס גוט הייסן.

נאך ליינגערע דיסקוסיעס, און נאכדעם ווי מר. טרילער האט דערקלערט יעדן פונקט באזונדער, האט די גאנצע פארזאמ־לונג איינשטימיק אנגענומען יעדן פונקט און האט גוטגעהייסן דעם שלום אפמאך.

מר. מ. דזש. פינקלשטיין, וועלכער איז צופעליק געקומען צו דער פארזאמלונג, האט דערקלערט, אז ער, צוזאמען מיט'ן פופצענער קאמיטעט האבן אנגעווענדעט אלע מיטלען צו ברענגען ביידע שטרייטנ־דע צדדים צו אן אויסגלייך, און עס וואונ־דערט אים, האט ער געזאגט, וואס ביידע צדדים האבן ניט געהאט קיין געדולד ביז היינט אוונט, ווען עס ווערט אפגעהאלטן די קאנפערענץ פאררופן פון דעם פופצע־נער קאמיטעט. אויב מען האט געקאנט דולדן אזוי לאנג, וואלט געווען ניט מער ווי רעכט צו דולדן נאך איין טאג ביז דער קאנפערענץ.

מר. טרילער האט אין זיין רעדע בא־טאנט, אז דער פופצענער קאמיטעט האט געשאפן דעם באדן פאר שלום.

צום שלום האט געזעצט דר. גינזבורג. ער האט אויסגעדריקט זיין האפענונג, אז די פארזאמלונג וועט גוטהייסן די אויסגע־ארבעטע און אנגענומענע פונקטן פון בייך דע צדדים.

נאכדעם ווי די פארזאמלונג האט גוט־געהייסן דעם שלום אפמאך, זיינען דער־וויילט געווארן פינף פארטרעטער, לויט'ן אפמאך, וועמעס אויפגאבע עס וועט דארפן זיין דורכצושמועסן זיך מיט פינף פארטרעטער פון ועד העיר און פאררופן א קאנפערענץ כדי אויסצוקלייבן א גע־זעצלאכע קערפערשאפט וועלכע זאל אנ־פירן מיט א ועד הכשרות.

די שלום תנאים צווישן די פאר־שטייער פון ועד העיר און דער שטאט קאמיטע מיט דער פאר־מיטלונג פון דר. ב. גינזבורג

איינשטימיק אנגענומען, אז —

1. דער פרינציפ פון טאקסירן כשר פלייש מיט איין סענט פער פונט, אבער ניט מער ווי מיט צוויי־און־א־האלבן דא־לאר פער גסה, איין דאלאר פער דקה און פופציק סענט פער שאף, ווערט גוטגעהייסן.

2. דער בורזשעט פון דעם איצטיקן ועד העיר זאל רעווידירט ווערן;

3. די רבנים, שוחטים, משגיחים און א. וו. ווי אויך אלע באצאלטע באאמטע פון דעם ועד האבן ניט קיין דעה אין די פי־נאנציעלע אנגעלעגנהייטן פונ'ם ועד. אין פאל פון קלאגעס פון ניט אפהיטן כשרות קענען די שוחטים, משגיחים, בוטשערס און א. וו. מוזן זיי (די קלאגעס) פארגעבראכט ווערן פאר'ן גאנצן ועד, וועלכער זאל ארויסברייינגען זיין אורטייל אין דעם ענין.

4. א קאמפעטענטער מנקר זאל אראפ־געבראכט ווערן, וועלכער זאל עקזאמענירן אלע בוטשערס פון ביידע צדדים און זאל ארויסגעבן א באשטעטיקונג;

5. דער ועד זאל ניט ארויפלייגן קיינע באגרענעצונגען פון "לאקיישאן" אויף די בוטשערס: ד. ה., אז יעדער בוטשער האט א רעכט צו עפענען א בוטשער שאפ אין וועלכן פלאץ ער וויל;

6. עס זאלן געזוכט ווערן וועגן און מיטלען פון צייט־צו־צייט, ווי צו מאכן נייע אראנזשמענטס מיט די "אבאטוארס" און אנדערע האלסייל בוטשערס;

7. דער ועד זאל אויסווירקן ביי די רבנים, אז זיי זאלן אראפנעמען דעם איסור צו קוילענען עופות פון די צוויי שוח־טים, מר. ראזנבאום און מר. סמאלער, וואס אמבאלאנגט מר. סמאלער אלס א שוחט פון נסות, מוז ער צושטעלן א קבלה פון אנדערע רבנים;

8. נאכדעם, ווי די ביידע קערפערשאפ־טען וועלן באשטעטיקן דעם באריכט, זאל יעדע אויפ'ן פלאץ דערוויילן צו פינף פארשטייער, וועלכע זאלן צוזאמען פאר־רופן א קאנפערענץ, וועמעס אויפגאבע זאל זיין צו דערוויילן א דעמאקראטיש ועד.

9. אלע אנערקענטע ארגאניזאציעס דאר־פן שיקן צו צוויי דעלעגאטן. אינסטיטו־ציעס דארפן קיין אנטייל ניט נעמען.

דיירי מען פארזיכערן, אז זייער מילך נוזיטקט זיך ניט אין פאסטעריזירונג

אין ענטפער צו דער סעקציע פון יונ־גלייט פון דער וויניפעגער בארד אף טרייד, וועלכע האבן געמאכט א דערקלע־רונג, אז די מילך וואס ווערט פארקויפט אין אפענע קאנען פון די מילך־לייט, איז אומגעזונט און מוז פאסטעריזירט ווערן, און זיי האבן פארלאנגט, אז די מילך פארקויפט פון די דיירי לייט זאל פריער אומבאדינגט פאסטעריזירט ווערן איידער עס ווערט פאנאנדערגעפירט צו די גע־ברויכער, האט די "דיירימענס אסאסי־איישאן" געמאכט די דאזיקע דערקלערונג:

"אלע קאמערציעלע מעלקנדיקע בהמות אין קאנאדע, זיינען ניט קיין טובערקר־לאזע", אזוי ווי די יאנג מענס סעקשאן פון וויניפעגער בארד אף טרייד האבן זיך אויסגעדריקט.

"איידער יעדער אינדיווידועלער דיי־רי מאן", — לויטעט ווייטער דער סטייט־מענט, "קאן באקומען א לייסנס צו דע־ליווערן מילך אין שטאט, מוז זיין דיירי און דער צושטאנד אונטער וועלכע ער האלט די בהמות אונטערזוכט ווערן און גוטגעהייסן ווערן פון דעם וויניפעגער געזונטהייט דעפארטמענט.

"איידער יעדער מיטגליד פון דער אסא־סיאיישאן קאן דעליווערן מילך אין שטאט מוזן זיינע בהמות זיין פריי פון שווינד־זוכט און יעדער בהמה ווערט אונטער־זוכט און מוז אויסהאלטן דעם טעסט פון די רעגירונגס באאמטע.

"אויב מילך ווערט פראדוצירט אונ־טער סאניטארע צושטאנדן פון געזונטע ניט־טובערקולאזע בהמות, און ווערט

פריש צוגעשטעלט צו די קליענטן, אזוי ווי די מיטגלידער פון דער אסאסיאיישאן טוען דאס, קאן קיין פארמע פון פאסטער־יזירונג ניט אויסבעסערן די נאטירלאכע געזונטקייט פון דער מילך. בלויז אזא מילך איז נויטיק צו פאסטעריזירן, — זאגט ווייטער דער סטייטמענט, — וואס ווערט צוזאמענגעמישט פון פארשיידענע דיירים און ווערט צוזאמענגעפירט פון פארשיידענע פונקטן, אויסער דער שטאט".

נאנקינער רעגירונג קומט אן שווער צו באזיגן קאמוניסטן

האנקאו, יאנוו. 15. — כאטש די רע־גירונג פון נאנקין פרעטענדירט צו האבן דערפאלג אין איר קאמף קעגן די קאמור־ניסטישע מחנות אין קיאנגסי פראווינץ, לויטן אבער ידיעות פון קיוקיאנג, איז דער רעגירונגס לאגע איז דארטן גאר ניט קיין גלענצנדע.

לויט די דאזיקע ידעות איז די מא־ראל פון די רעגירונגס טרופן דארט גאנץ נידעריק, און די קאמוניסטן שטעלן זיך ווידער מיט דערפאלג קעגן דער ארמיי פון דער רעגירונג.

פון הונאן פראווינץ ווערט אויך גע־מעלדעט, אז כאטש די רעגירונגס טרופן מאכן דארט שטארקע אנשטרענגונגען צו באזיגן די קאמוניסטן, האבן אבער די לעצטע צעפלינדערט און טיילווייז פאר־ברענט א צאל שטעט, און הונדערטער איינוואוינער זיינען דערביי אויסגעמאר־דעט געווארן.

א גרויסער זיג פאר דער רעגירונג ווערט באריכטעט אין א שלאכט מיט א קאמו־ניסטישער מחנה פון צען טויזנט אין ליטשאו. דער רעגירונגס ארמיי באריכ־טעט, אז טויזנט קאמוניסטן זיינען גע־פאלן אין דער שלאכט.

אין געוויסע טיילן פון הונאן, ווערט באריכטעט, זיינען די קאמוניסטן גוט בא־פעסטיקט. זיי האבן אונטער זיך דעם גרעסטן טייל פון דער פראווינץ, פירן אן אן איינגענע רעגירונג, זאמלען שטייערן און דריקן אונטער די אנהייגער פון דער נאנקינער נאציאנאליסטישער רעגירונג.

נעוועזענע הענדלער די ערשטע קאלאניזירט צו ווערן אין פ. ס. ס. ר.

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

מאסקווע, יאנוו. 15 (איטא). — דער קאמזעט האט ארויסגעשיקט 14 קאמי־סארן פון מאסקווע קיין ווייס־רוסלאנד, אוקראינע און אנדערע געגנטן, אנצופירן די אידישע איבערוואנדערונג פון די דא־זיקע צענטערן קיין קרים און בירא־בי־דזשאן, וואו דער רעגירונגס אידישע קא־לאניזאציע ארבעט וועט פון איצט אן קאנצענטרירט ווערן.

פאר דער איבערוואנדערונג וועלן צו־ערשט אויסגעקליבן ווערן די געוועזענע קליינע הענדלער; אויפ'ן צווייטן ארט וועלן קומען פראסטע ארבעטער, א פאכן; דריטנס, ארימע מיטלקלאס פויערים, וואס האבן ווייניק לאנד, און, צום סוף, אומ־קוואליפיצירטע ארבעטער, ווי בעל־עגלה'ס.

מעלטשעטס ארבעט אין א"י פארגעזעצט

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ירושלים, יאנוו. 15 (איטא). — אלע פאלעסטינער אונטערנעמונגען פון דעם פארשטארבענעם לארד מעלטשעט וועלן ווייטער אויפגעהאלטן ווערן פון זיין זון און יורש, הענרי מאנד, וועלכער איז דער איצטיקער לארד מעלטשעט, — ווי עס ווערט דא באקאנט.

האט געהאסט אוטאמאבילן לעבעדיקערהייד, אבער האט עס ניט אויסגעמידן טויטער־הייט

עמבאי, איל., יאנוו. 15. — דייוויד דאון, 75 יאר אלט, האט געהאסט אוי־טאמאבילן. ניט נאר איז ער קיינמאל אויף אזעלכע ניט געפארן, נאר ער האט קיינ־מאל ניט דערלויבט קיין אווטאמאביל דורכפארן אפילו איבער זיין פארם. ער האט זיך אפילו משתדל געווען אז מען זאל אפילו פארבאטן עראפלאנען צו פלי־ען איבער זיין פארם, — אזוי האט ער פיינט געהאט מאטארן.

די טעג איז ער געשטארבן — און זיין קערפער איז אפגעפירט געווארן אין אן אווטאמאביל צו קבורה.

קאלגארי אידן העלפן אימיגראנטן פאראיין

קאלגארי, אלטא., יאנוו. 15. — אויף א צוזייטער גוט באזוכטער פארזאמלונג, אין פרץ אינסטיטוט, אדרעסירט פון ס. קאפלאן, שליח פונ'ם אימיגראנטן הילף פאראיין, איז אנגענומען געווארן א רעזא־לוציע וואס פאדערט אויף יעדן אידן פון שטאט צו ווערן א מיטגליד פון דער אר־גאניזאציע.

א שטארקער רעפרעזענטאטיווער קא־מיטעט פון צען איז דערוויילט געווארן, און איבער 70 מיטגלידער האבן זיך שוין פארשריבן. עס ווערט געהאפט, אז ניט ווייניקער ווי 200 מיטגלידער וועלן דא געשאפן ווערן פאר'ן אימיגראנטן־הילף פאראיין.

דריקט אויס צופרידנהייט מיט קינדערשער אפטיילונג אין "ד. א. וו."

דאס איז איינער פון די בריוו וואס מיר באקומען פון אונזערע לעזער בנוגע אונזער קינדער אפטיילונג:

געערטער רעדאקטאר פון דעם "קינ־דער ווינקל".

איך דאנק אייך הארציק פאר אייער אויפמערקזאמקייט צו מיינע שילער, געבנדיק זיי פלאץ פאר זייערע שאפונגען אין אייער "קינדער ווינקל". ס'האט זיי פיל דערמוטיקט און בא־גייסטערט צו באציען זיך מיט מער ערנסט און פלייסיקייט צו זייערע אי־דישע למודים און נאכפאלגן דעם ק.וו. מיט מער נייגעריקייט.

ולכן: לעבן זאל "דאס אידישע ווארט" און מיט דערפאלג גיין פאר־אויס אין זיינע גרויסע און וויכטיקע אויפגאבן.

מיט דרך־ארץ,
ד. יארש,
אייטונא, סאסק.

יאנוואר 12, 1931.

ערנסט פארוואונדעט פון אוטאמאביל

דזשייקאב ניימייער, פון 250 טאלבאט עווע., עלמוואוד, איז אומגעווארפן גע־ווארן אויף מיין סט., ארום סאדערלאנד עווע., פון אן אווטאמאביל געטריבן פון דזשאן בלעקי, איסט סט. פאול. ער איז ערנסט פארוואונדעט געווארן, אבער מען גלויבט, אז זיין לאגע איז ניט קיין קרי־טישע.

מארגן פארטראג וועגן א"י אין פאלקס שול

"וואס הערט זיך אין ארץ־ישראל" ?, (פאליטישע, עקאנאמישע און געזעלשאפט לאכע לאגע). אויף דער טעמע וועט י. העסטרין האלטן א פארטראג מארגן (פרייטאג), 8.30 אוונט, אין פאלקס שול. אלע פאראינטערעסירטע אין דער דאזיקער פראגע, זיינען איינגעלאדן צו קומען פונקט אין דער באשטימטער צייט.

נאך מיטגלידער פון מאונט כרמל קליניק דירעקטאראט

ווי מען גיט אונז איבער, זיינען די פאלגנדיקע נעמען פונם דירעקטאראט פון מאונט כרמל קליניק דורכגעלאזן געווארן אינם באריכט פארעפנטלאכט לעצטן מאנטאג:

ס. ב. לעווין און ר. קאהען, לעצטן יאר באשטימט ערן־פרעזידענטן פאר פינף יאר, ווידער גוטגעהייסן.

מארים ניידים און מארים האניק, פון אחדות פרי לאאן; י. בילינקאף און ל. נע־זאן, בני יעקב פרי לאאן; מ. א. לאנדא, און מ. שיינקמאן, בני־אברהם סיק בענ.; מרס. קייסי און מרס. גאלדשטיין, בנות ציון; ל. פאמין און וו. זיידמאן, היב. סיק בענ.; ל. מאלינסקי און מ. קלורפין, לינת הצדק; מרס. שוצקי און מרס. באר־מאן, לידיס אקזילערי לינת הצדק; י. מאק און וו. ראבער, נארט ענד לאאן; ב. אבראמאוויטש און ה. באנאש, רומ. היב. סיק בענ.; ס. ר. ברוקלער און מ. לעווין, תפארת ישראל שול; י. ר. סע־רעברין און ה. לעוועטע, ציון לאאן.

א דאנק רעזאלוציע איז אנגענומען געווארן פאר דר. פערלמאן און דעם גאנ־צען מעדיצינישן פערסאנאל.

קאנפערענץ אפגעלייגט

ווי דער "פופצענער קאמיטעט" בעט אונזצו מעלדן, איז די קאנפערענץ פאר־רופן אויף היינט אוונט, דערווייל אפגע־לייגט געווארן.

די דערקלערונג פונ'ם קאמיטעט:

"אזוי ווי די איינצלהייטן פונ'ם שלום אפמאך צווישן דעם ועד העיר און דעם שטאט־קאמיטעט זיינען לעצטן אוונט אנאנסירט געווארן ביי דער מאסן־פאר־זאמלונג אין קווינס טעאטער, און ס'איז באשלאסן געווארן צו פאררופן א קאנפע־רענץ, — איז דער פופצענער קאמיטעט געקומען צום באשלוס אז עס וואלט נים געווען ראטזאם אנצוגיין היינט מיט זיין קאנפערענץ, און די קאנפערענץ ווערט אפגעלייגט, ביז די רעזולטאטן פון דעם שלום אפמאך וועלן קלערער ווערן".

די הויפט פארמיטלער אינם שלום-אפמאך צווישן דעם "ועד העיר" און דעם "שטאט קאמיטעט"

ס. טעסלער

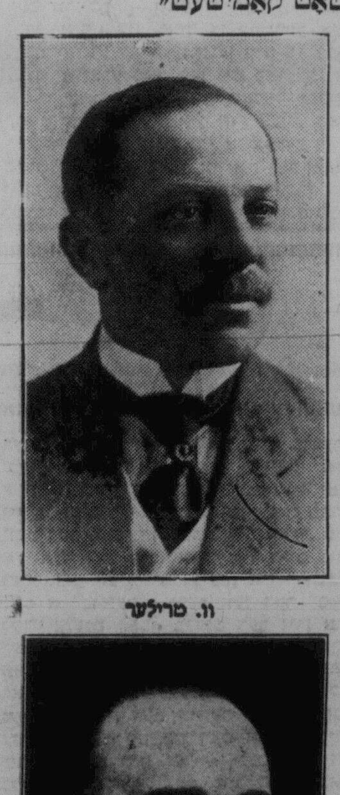

וו. טרילער

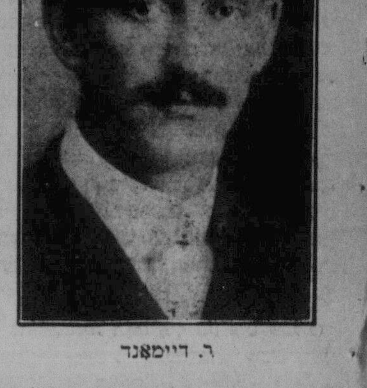

ר. דיימאנד

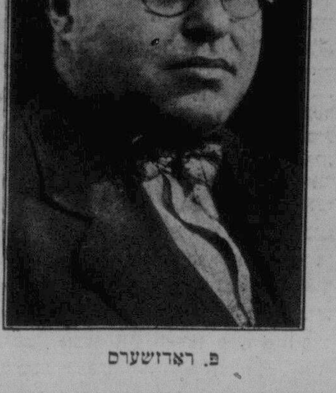

פ. ראדושערס

אגב - אורחא
פון מארק

ס'איז ניטא ווער זאל וויינען . . .

אין א קליין באשיידן קעסטעלע אויף דער ערשטער זייט פון דער ענגלישער אפטיילונג פון "פארווערטס" פון לעצטן זונטאג, איז געווען פארעפנטלאכט די דא־זיקע דערקלערונג (איך גיב זי איבער אויף איווריייניק, און דערפאר אפשר ניט ווער־טערלאך, אבער ריכטיק אין אינהאלט):

"די אויסגאבע פון דער ענגלישער אפ־טיילונג איז פארבונדן מיט געוויסע פראב־לעמען. מיר מוזן איצט אויפגעבן די ענג־לישע אפטיילונג, — מיר האפן, בלויז צייטווייליק".

ווי טרויעריק די דאזיקע באשיידענע מודעה קלינגט אין די אויערן פון די, וואס האבן בייגעוואוינט דעם גרויסן פאראד, מיט וועלכן די ענגלישע אפטיילונג איז אריינגעפירט געווארן אין "פארווערטס!" — ווי א באשיידענע לויה פון א יורד, וואס האט אמאל, אין די גוטע יארן, געקערט א וועלט . . .

ס'איז ווי, להבדיל, די באלפור דעקלא־ראציע וואס איז געקומען מיט דונערן און בליצן, און איז דערנאך מקובר געווארן מיט א "ווייס פאפיר".

מערנישט, וואס דארטן איז געווען ווער עס זאל שרייען און פראטעסטירן, און דא איז ניטא אפילו ווער עס זאל א טרער ארויסלאזן . . .

* * *

דער "אידעאל" פונ'ם "פארווערטס" איז געווען:

היות ווי אידיש גייט אונטער אט־אט (א היזיק א גרויסער!), און ענגליש ווערט אלץ מער און מער די שפראך פון די אי־דישע מאסן, און באזונדערס פונ'ם יונגען דור, —

לכן וועלן מיר ביסלאכווייז איינפירן ענגליש. לכתחילה אן ענגלישע אפטיילונג יעדן זונטאג, דערנאך — אלץ גרעסערע און גרעסערע ענגלישע אפטיילונגען יעדן טאג.

דערנאך — אידישע אפטיילונגען יעדן טאג. דאן אידישע אפטיילונגען בלויז יעדן זונטאג, און, צום סאמע סוף, — "פאר־ווארד", א טעגלאך סאשעליסטיק פייפער.

און ס'איז געגאנגען מיט'ן קנאק, ווי דער "פארווערטס" קען:

יעדן זונטאג — אן ענגלישע אפטיילונג אנגעפיקעוועט מיט "יומאן אינטערעסט" און "דזשאוקס", מיט "שיינע אידן" און "זייאניזם", — צוגערויטלט דא און דארטן מיט אביסעלע "סאשעליזם" פון יוצא וועגן און דאן — יעדן טאג אן ענגלישע אפ־טיילונג וואס איז באשטאנען פונ'ם סאמע קווינט־עסענץ פון אידיש־ענגלישן זשור־נאליזם, — פון "דזשאוקס . . .

* * *

איך ווייס ניט גענוי וואס האט דארטן פאסירט, אבער דער "ראד פון פראגרעס" האט זיך ניט געדרייט פונקט אזוי גלאט, ווי די אינזשענערן פונ'ם "פארווערטס" האבן אנגעצייכנט אין זייערע פלענער.

עפעס האבן די ענגלישע "דזשאוקס" אין די טעגלאכע אויסגאבן אנגעהויבן צו פארשווינדן, ביז ס'איז געווארן א סוף צו דער "ענגלישער אפטיילונג" די וואכעדי־קע זעקס טעג פון דער וואך.

און די ענגלישע אפטיילונג אין די זונ־טאגדיקע אויסגאבן האט אויך אנגעהויבן איינדארן און איינגעשרומפן ווערן, ביז — ביז'ן נעקראלאג . . .

אמת, אינ'ם "נעקראלאג" איז דא נאך א נאטקעלע פון אפטימיזם, — "מיר האפן בלויז צייטווייליק".

ווען דעם "פארווערטס" אנגעצייכנטע ליניע וואלט זיך אבער געצויגן ווי גע־ריק, וואלט דאך ניט געדארפט קומען צו דער דאזיקער ירידה!

עפעס איז אפנים ניט געווען גלאט מיט'ן חשבון. עפעס האבן די "גענעראלן" געמאכט א טעות, און זיי ציען זיך צו־ריק, כאטש מען שעמט זיך צוגעבן די מפלה . . .

* * *

נו, איצט איז די רייע פון "טאג".

דער "טאג", כידוע, איז א געטרייער נאכפאלגער פונ'ם "פארווערטס", — לעצ־טענס האט ער דאך אפילו איינגעפירט דעם "בינטל בריוו" אונטער אן אנדער נא־מען.

דער "טאג" האט אפשר ניט מיטגע־טיילט דעם "פארווערטס" "אידעאל" פון פארוואנדלען אידיש אין ענגליש, אבער דערפאר האט ער געהאט אנדערע הויכע פרינציפן צו פארהיטן, — ביזנעס פרינ־ציפן . . .

האט ער מורא געהאט דער "פאר־ווערטס" זאל חלילה מיט'ן ענגליש ניט בארויבן אים פון קונים, האט ער אויך איינגעפירט אן ענגלישע "פיזדוש".

און דאן — א טעגלאכע ענגלישע אפ־טיילונג אויפ'ן סאמע שפיגל, אויף דער פארערשטער זייט, — אמת, אנשטאט דעם "פארווערטס" "דזשאוקס" האט ער געגעבן אידישע נייעסן, אממייסטנס פונ'ם כאר־וואסטן אידישקייט־קיצלדיקן כאראקטער.

נו, דערנאך האט דער "טאג" אויך אויפגעגעבן זיין טעגלאכן ענגליש, און איז פארבליבן ביים זונטאגדיקן.

וועט ער ווייטער אנהאלטן די דאזיקע אפטיילונג איצט ?

איך צווייפל.

* * *

ווי די מעשה איז, — דערווייל אבער, איז נאך אן "אידעאל" ארויסגעווארפן געווארן אינ'ם מיסטקאסטן פון דער גע־שיכטע, און קיינער נעמט זיך דאס ניט צום הארצן.

מסתמא וועט מען נאך אים שלעפן פון מיסט־קאסטן און צופוצן אים פאר'ן מענשלאכן געברויך, — אבער ס'וועט זיין שווער צו באפרייען אים פונ'ם פגירה ריח.